

PLANEN Torp under Rössved, FoF

336

PLANEN

Backstuga

Rössved Söderg.

1831 skulle boställsinnehavaren på Rössved Södergård upplåta tomt till en stuga för Lena Bengtsdotter från Ekeberget. Tomten uppläts (självklart) längst ut vid gränsen. Det var utmed en gammal skogsväg från Rössved Sgd över Segerholmen till Vrigstad. Där fanns då några små åkrar, men mera mark har senare odlats upp, fast marken är ytterst stenbunden. Förmodligen var det "socknen", som satte upp stugan. Vid en senare sockenstämma beslöts att "de brädlappar, som 1836 överbliva vid sockenstugans reparation, skola användas till Plana-Lenas stuga."

1852 såldes Plana-Lenas stuga för fattigkassans räkning för 4 Rd enligt auktionsprotokollet

Frans Sandberg brukade på sin tid Planen och Fälleträdorna

Lagården på Planen är ganska stor, så stor, att den inte kan vara använd av de två änkor, som bebott backstugan. Boningshuset låg öster om lagården. Där är kvar många fruktträd, bärbuskar och trädgårdsblommor. Runt husen och åkrarna fanns många lövträd, och marken förefaller mycket bördig

Lena Bengtsdotter, född 26/3 1780 i Tofteryd och död 6/5 1851 på fattigstugan

Brita Lisa Petersdotter, född 29/8 1819 i Hjälmseryds sn

Lenas fader blev "genom misshushållning och liderlighet" utfattig. Säkerligen hade hon redan från barndomen eller ungdomen svårigheter, åtminstone i ekonomiskt avseende. Dessutom brast det tydligen en del i förståndet, och som piga utan föräldrar, som tog sig an hennes sak, kunde hon nog utnyttjas rätt illa

Första notisen i husförhörslängden om Lena är mera lakonisk: Kallas Plana-Lena. Mindre vetande.

Lena fick attest till Skåne 1799 och uppehöll sig i Sireköping uti 14 års tid, varunder hennes fader, torparen Bengt Johansson på Ekeberget under Rössved Sgd blivit död (11/4 1813). Lena kom då tillbaka för att efterfråga arv efter hennes fader. Kommunicerade (uppå kyrkoherde Ahlins begivande) första gången i sin livstid

Återgick efter kortare tid till Sireköping och kom efter 4 års förlopp åter hit för att förskaffa sig giltig attest emedan prästerskapet i Skåne saknade uppgift om nådemedlens bruk på den attest hon medbragte från Vrigstad

Återkom havande med en dotter. Under ett och ett halvt år vistades hon i socknen hos sin förmyndare, Jonas Almqvist i Rössved Ngd, och lärde sig något i katekesen och kommunicerade för andra gången

1819: har olyckligen ett spätt barn, vilketets vård människokärleken bjuder

Ovanstående notiser i Vydale husförhörslängd kan kompletteras med en notis ur Hjälmseryds födelsebok: 1819 den 29 augusti framfödde pigan Lena Bengtsdotter från Skåne under dess vistande hos dess förmyndare Lorentz Bomansson i Hetseryd Kåragård ett oäkta barn. Fadern oangiven.

1820 fick Lena halv fattigstat. 1825 hade hon fattigvård med 10 sk 8 rst, 1834 med 32 sk, 1835-1838 med 1 Rd årligen. 1835 fick hon 8 Rd till kläder och skor, 1836 ett täcke och en säng samt 3 Rd till kläder, 1837-1838 säd av godset. 1847-1848 sköttes hon av änkan Maja Lena Kull på Planen. 1849 intogs hon på fattigstugan, där hon avled efter två år. Hon begrovs den 11 maj. Vid begravningen åtgick för likkista 1 Rd 16 sk, begravningskostnad 32 sk, och för likets förande till kyrkan 8 sk. - Det var för täckande av dessa kostnader som hennes stuga såldes, för 4 Rd.

Lena Bengtsdotter föddes alltså 1780 i Tofteryd, flyttade 1786 till Ekeberget, 1799 till Sireköping, 1813 till Ekeberget, 1814 till Sireköping, 1818 till Rössved Ngd, 1819 till Sireköping, 1831 till Planen och 1849 till fattigstugan

Dottern Brita Lisa flyttade 1835 som piga till Jonas Almqvist. 1851 säges hon vara gift med en skomakare i Växjötrakten

Maja Lena Petersdotter Kull, född 14/11 1796 på Valkö ST och död 10/4 1870 på Västra Hult

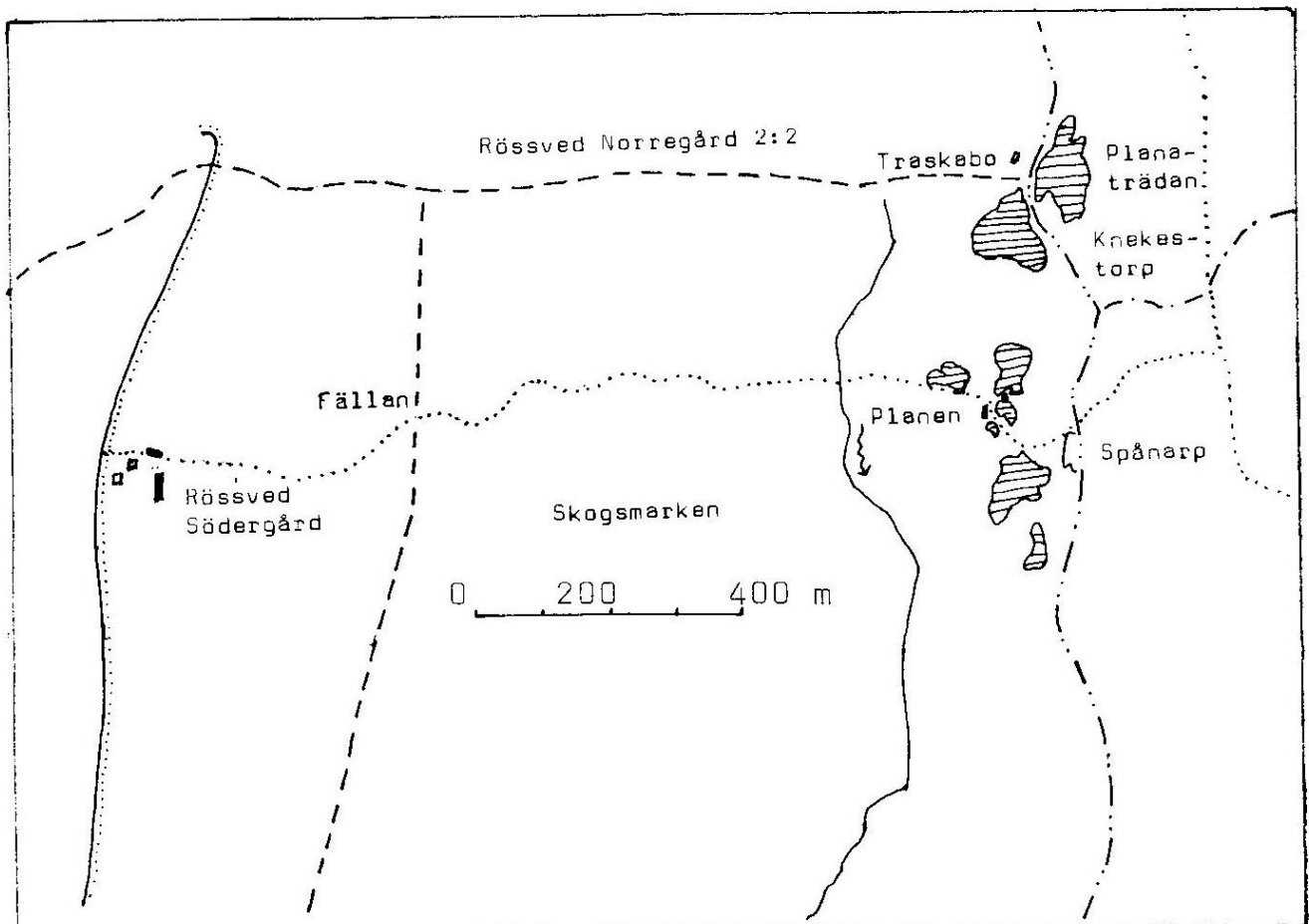
Anna Katarina,	född	18/9	1821	på	Långö ST
Johan Fredrik		6/5	1825	"	
Johanna		29/3	1828	"	
Maria		9/3	1833	på	Timnerhult
Karl Anders		19/12	1837	"	

Maja Lena var änka efter soldaten Karl Fredrik Kull, som dog 9/5 1829 på Långö ST

Änkan med barnen flyttade 1830 till Långö fälla (änkhuset i Långö), 1832 till backstuga på Norra Timmerhult, 1839 till Rössveds backstuga. 1839 skriven på socknen men bodde på en backstuga under Rössved. 1849 skriven på socknen men vistades troligen på Mariedal hos dottern Inga Lisa, som hon följde med till Västra Hult, när Inga Lisa med familj flyttade dit 1851
 Hade tjänat på Hubbestad. Bott i stor fattigdom med barnen på många ställen, de sista 20 åren hos dottern Inga Lisa

Sven Magnus Andersson, född 25/6 1818 på Svanabo under Söndra i Hjälmseryds sn. Gift 21/9 1843 med Anna Katarina Kull, född 18/9 1821 på Långö ST
 Anders Johan, född 19/11 1843 på Planen död 2/3 44
 Lena Kristina 29/12 1844 "
 Johan August 12/1 1846 " död 9/2 46
 Johanna 17/1 1847 "

1849 till Österlund under Svensbygd
 Arrenderade jorden på Traskabo
 Sven avled 1863, efterlämnande änkan och åtta små barn i stor fattigdom. Yngsta barnet var bara 8 månader. Änkan och barnen togs in på fattigstugan

Planen backstuga under Rössved Södregård

Backstugan byggdes till en kvinna som hette Lena Bengtsdotter. Det var troligen socknen som byggde backstugan åt henne.

Första brukare på Planen: Lena Bengtsdotter född 1780-03-26 Tofteryds socken

Barn: Brita Lisa född 1819-08-29 Hjälmseryds socken

Lena Bengtsdotter föddes i Norra Linneryd, Tofteryds socken. Föräldrar var Bengt Johansson och Stina Greta Korp. Modern avled när Lena var 7 år. Bengt Johansson flyttade med sina två barn till torpet Ekeberget under Rössved Södregård och gifte om sig med Catharina Månsdotter som hade en dotter sedan tidigare.

Bengt och Catharina bodde på Ekeberget med de tre barnen. Paret fick inga gemensamma barn. Prästen har i Bengts dödsruna skrivit att han varit en välmående man men genom misshushållning blev han allt fattigare. Hans andra hustru Catharina Månsdotter avled 1808-02-08 och dödsorsaken var huvudvärk och sanslöshet. Hon var sjuklig i två år före dödsfallet. Av Bengts barn flyttade dottern Lena till Skåne (Sireköpinge) och sonen Magnus till Annerstad. Bengt bodde kvar med den andra hustruns dotter som gifte sig och övertog torpet. Bengt avled 1813-04-11. Dödsorsaken var hosta med håll. Han blev 66 år. Dottern Lena kom tillbaka till Nydala efter faderns bortgång, för att efterfråga sitt arv (kanske för att hon trodde att han fortfarande var förmögen). Hon begav sig sedan återigen iväg till Sireköpinge i Skåne men kom hem efter fyra år. Då skrev prästen att hon inte hade intyg i Skåne som dög. Hon hade förmyndaare i Nydala och han hjälpte Lena att läsa katekesen så att hon fick konfirmeras en andra gång 1818. Hon försvann från socknen och hittas i Hjälmseryd 1819-08-29 där hon födde ett oäkta barn hos sin förmyndare P. Lorens Bomansson i Hetseryd Kåragård.

I Hjälmseryds födelsebok har prästen skrivit följande vid dottern Brita Lisas namn:

”Den 29 aug framfödde pigan Lena Bengtsdotter från Skåne, under vistande hos förmyndare P Lorens Bomansson i Hetseryds Kåragård, ett oäkta barn (fadern oangiven). Hennes ålder Modern 36 år. Barnet döptes den 29 aug. och kallades Brita Lisa.”

Vem som var far till barnet uppgav hon tydligen inte. Lena återkom till Nydala socken med sitt späda barn 1819 från Sireköpinge, enligt husförhörsboken. Hon räknades till fattigstugan men i kyrkoboken står det att hon bodde i en särskild stuga under Rössved. Troligtvis såg fattigvården till att hon fick en bostad i Rössved, det vill säga Planen. Där bodde Lena och Brita Lisa till år 1835. Då flyttade dottern Brita Stina till Rössved Norregård där hon blev piga hos Alexander Johannesson. 1836-1839 bodde Lena ensam på backstugan Planen. Då flyttade en änka in med fyra barn. I stugan var också Anders Svensson skriven. Han bodde egentligen på fattigstugan men vistades tidvis i Rössved, enligt kyrkoboken.

1849 flyttades Lena Bengtsdotter till fattigstugan där hon avled två år senare 1851-05-06. I husförhörsboken har prästen under dödsanteckningen skrivit att hon kallades Plana-Lena.

Dottern Brita Lisa gifte sig med skomakaren Magnus Petersson, född 1817-04-18 i Älmeboda. De bodde i en skomakarestuga (backstuga) i Skräddaremåla, Rävemåla, Älmeboda socken. De fick 10 barn:

Cajsa född 1844-08-29, död 1844-10-19 (knappt 2 månader)

Carl Johan född 1845-07-10, död samma dag

Peter född 1846-03-30, död samma dag

Peter Johan född 1847-04-19, död 1847-04-23 (levde 4 dagar)

Johanna Carolina född 1849-07-05, ogift, död 1907 i hemmet (58 år) Hade två barn.

Peter Lorens född 1851-06-28, emigrerade till Amerika 1897

Lena Stina född 1854-04-23 död 1867-04-01 (13 år)

Gustaf född 1856-11-20, gift, död 1897 Jämtland

Carl Johan född 1859-07-06, gift, död 1900 Karlskrona

Thilda Gustafva född 1863-03-09, gift, död 1933-01-03 Ronneby

Brita Lisa avled 1881-10-16 i Älmeboda. Hon blev 62 år. Hon efterlämnade en stor familj, trots att hälften av barnen avlidit som små.

Nästa brukare på Planen: Maja Lena Petersdotter (Hjort) Kull född 1796-11-14 Valkö soldattorp

Barn: Maja Stina född 1819-02-08 Långö soldattorp

Anna Cathrina född 1821-09-18 Långö soldattorp

Inga Lisa född 1823-05-03 Långö soldattorp

Johan Fredrik född 1825-05-06 Långö soldattorp

Johanna född 1828-03-29 Långö soldattorp

Maria Petronella född 1833-03-09 Timmerhult

Carl Anders född 1837-02-19 Timmerhult

Maja Lena var änka efter soldaten Carl Fredrik Kull och de hade bott på Långö soldattorp där de äldsta barnen var födda. Maken avled 1829 och året därpå fick änkan och barnen flytta till backstugan Långö fälla. 1832 hade Maja Lena och hennes barn flyttat till en backstuga under Timmerhult. Där födde Maja Lena två oäkta barn. 1839 blev hon skriven på en backstuga under Rössved, samma stuga som Lena Bengtsdotter bodde i. Efter hand flyttade de äldsta barnen ut och efter 10 år i stugan flyttade Maja Lena Petersdotter från Planen och blev skriven på socknen tillsammans med de två yngsta barnen. Hon var då 43 år gammal. När hennes dotter Inga Lisa flyttat med sin familj till Västra Hult flyttade även Maja Stina dit 1857 som

inhyses änka (och moder). Troligen hade hon redan tidigare bott hos sin dotter. Hon avled i Västra Hult 1870-04-10.

Dottern Maja Stina Fredriksdotter gifte sig och bodde på torpet Gröne källe i Nydala. Hon hade minst fem barn. Avled på fattigstugan i Nydala.

Dottern Anna Cathrina Fredriksdotter gifte sig och bodde först på Planen (se nedan) men flyttade till torpet Österlund i Svensbygd. De fick minst elva barn men flera av dem avled som små. Maken avled tidigt och änkan Anna Cathrina med sex barn fick flytta till fattigstugan i Nydala.

Dottern Inga Lisa Fredriksdotter gifte sig och bodde i Västra Hult med sin familj där även modern var inhyst.

Sonen Johan Fredrik Fredriksson flyttade till orter i Malmöhus län. Han fick en son utanför äktenskapet och försvann från trakten.

Dottern Johanna Fredriksdotter flyttade till Jönköping och vidare till Karlstad där hon arbetade som piga. Flyttade sedan till Stockholm där hon inte har hittats.

Dottern Maria Petronella kallade sig Hansdotter och gifte sig i Norrköping. Hade fyra döttrar. Avled i Norrköping 1890.

Yngste sonen Carl Anders kallade sig Andersson och flyttade till Malmöhus län. Han gifte sig och bodde kvar i Skåne, arbetade som industriarbetare och hade minst sju barn. Avled 1910.

Nästa brukare på Planen: Sven Magnus Andersson född 1818-06-25 Svanabo under Söndra, Hjälmseryds socken

Hustru Anna Cathrina Fredriksdotter Kull född 1821-09-18 Långö soldattorp

Barn: Anders Johan född 1843-11-19 "utan hemvist", död 1844-03-02

Lena Christina född 1844-12-29 "utan hemvist" död 1847-07-29

Johan August född 1846-01-12 Planen, död 1846-02-09 (kvävd av modern)

Johanna född 1847-01-17 Planen

Hustrun Anna Cathrina var dotter till föregående änka och hade delvis bott på Planen. Hon gifte sig med Sven Magnus Andersson som arbetade i Malmbäck. Hustrun var skriven utan hemvist och de två första barnen skrevs också utan hemvist. Troligen bodde Anna Cathrina hos sin mor på Planen redan då. Flyttade in 1843 med maken Sven Magnus Andersson som blev torpare på Planen. De arrenderade också Traskabo. Paret hade 4 barn medan de bodde på Planen, men bara ett av dem överlevde. 1849 flyttade familjen vidare till Österlund under Svensbygd. Där föddes ytterligare 7 barn.

Dottern Johanna gifte sig med Carl August Svensson från Vrigstad socken. De bosatte sig först i Järnsnäs men flyttade vidare till andra orter. 1884 flyttade de in till Jönköping. I familjen föddes 10 barn. 1894 flyttade makarna med de yngsta barnen till ett torp i Sandseryds socken, Johanna avled 1918-10-14 i Sandseryd.

Planens spismursrest går att ana under nedfallna träd.
Fransson

Foto: Doris

/Sammanställt ur kyrkoböcker, Henry Renshults böcker Folk & Fornt, Arkiv Digital samt Sveriges dödbok av Doris Fransson/